

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över Effektivare kontrollmöjligheter i systemen för rot, rut, grön teknik och personalliggare (SOU 2024:61)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Enligt övergångsbestämmelser i förordning (2024:183) ska denna förordning inte tillämpas för kommittéer och särskilda utredare som tillkallats före det att den förordningen trädde i kraft, den 6 maj 2024. Den utredning vars betänkande detta yttrande avser tillträdde före det ikraftträdandet och konsekvensutredningen bedöms därför enligt den tidigare förordningen, som var i kraft när utredningen genomförde sin konsekvensutredning.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att samtliga delasppekter är godtagbart redovisade. I de allra flesta delar framgår det tydligt varför åtgärderna föreslås, vilka som påverkas och i vilken utsträckning. Visserligen hade det blivit tydligare i vilken utsträckning förslaget om tredjemansföreläggande påverkar företag om förslagsställaren hade gjort en uppskattning av tidsåtgång och kostnad, men detta är inte avgörande för bedömningen. Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslagen innebär ändringar i skatteförfarandelagen (2011:1244) (SFL), lagen (2009:194) om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete, lagen (2020:1066) om förfarandet vid skattereduktion för installation av grön teknik, förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet samt skatteförfarandeförordningen (2011:1261).

Utredningen föreslår följande ändringar:

- En begäran om utbetalning enligt lagen om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete eller lagen om förfarandet vid skattereduktion för installation av grön teknik ska innehålla uppgifter om huruvida underentreprenörer eller bemanningsföretag har eller inte har anlitats för hushållsarbetet eller installationen av grön teknik.
- Uppgifterna i en begäran om utbetalning enligt lagen om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete eller lagen om skattereduktion för installation av grön teknik ska lämnas på heder och samvete.

- Skatteverket ska på begäran av Polismyndigheten lämna ut uppgifter om utförare som har begärt utbetalning från Skatteverket för hushållsarbete som innefattar transporttjänster. Uppgifterna ska lämnas ut i den utsträckning som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott enligt yrkestrafiklagen (2012:210). Skatteverket ska utan föregående begäran lämna ut uppgifter om sådana utförare till Polismyndigheten om uppgifterna kan antas behövas för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott enligt yrkestrafiklagen.
- Skatteverket ska, för kontroll av en utbetalning som har gjorts enligt lagen om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete eller lagen om förfarandet vid skattereduktion för installation av grön teknik, få utfärda tredjemansföreläggande. Om det finns särskilda skäl, får föreläggandet även avse kontroll av en begäran om utbetalning innan en utbetalning har gjorts.
- En elektronisk personalliggare ska vara utformad på så sätt att uppgifter i den kan överföras elektroniskt till Skatteverket. Uppgifter i personalliggaren ska överföras elektroniskt till Skatteverket om Skatteverket vid ett kontrollbesök begär det. Uppgifter ska även lämnas elektroniskt om Skatteverket begär in dem för kontroll av uppgiftsskyldighet. Skatteverket får föreskriva i vilket format och på vilket sätt uppgifterna ska överföras.
- Det ska ställas krav på elektronisk personalliggare för alla verksamheter som ska föra personalliggare. Skatteverket ska kunna besluta om undantag från kravet om det finns särskilda skäl. Ett beslut om undantag får förenas med villkor.
- Skatteverket ska få besluta om kontrollbesök även för att utreda om det finns behov av kontroll av uppgiftsskyldighet enligt 15, 26 eller 29–32 kap. SFL för den som beslutet om kontrollbesök gäller, eller för den som utför eller kan antas utföra arbete i verksamhetslokalen eller på byggarbetsplatsen. För detta ändamål ska Skatteverket få ställa vissa frågor till den som beslutet om kontrollbesök gäller eller till en person som utför eller kan antas utföra arbetsuppgifter i verksamheten. Skatteverket ska för det aktuella ändamålet också få granska personalliggare. De uppgifter som framkommer vid kontrollbesöket ska få stämmas av mot varandra och mot andra uppgifter som Skatteverket har tillgång till.
- Om en person som arbetar i en verksamhet som omfattas av krav på personalliggare har en annan arbetsgivare än den näringsidkare som ansvarar för personalliggaren, ska uppgifter som identifierar arbetsgivaren dokumenteras i personalliggaren.
- Kontrollavgifterna ska höjas. Avgifternas storlek ska bestämmas utifrån gällande prisbasbelopp. Kontrollavgiften ska vara 25 procent av prisbasbeloppet för varje kontrolltillfälle, 50 procent av prisbasbeloppet för upprepade överträdelse inom ett år samt när byggherren inte lämnat uppgift enligt 7 kap. 2 a § SFL om när byggverksamhet ska påbörjas och var den ska bedrivas, och 5 procent av prisbasbeloppet för varje person som vid kontrollen är verksam och inte är dokumenterad i en tillgänglig personalliggare. Kontrollavgiften ska fastställas med tillämpning av det prisbasbelopp som gäller för det år som överträdelsen inträffade och avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025, respektive den 1 januari 2026.

Bedömning av delasppekter

Bakgrund och syfte med förslaget

Det huvudsakliga syftet med förslagen är att effektivisera Skatteverkets kontrollverksamhet och motverka svartarbete och arbetslivskriminalitet. Flera av förslagen innehåller åtgärder mot företag som inte sköter sig. Detta yttrande fokuserar framför allt på de förslag som beräknas få effekter för företag i allmänhet.

Förslagsställaren hänvisar till utredningen om organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet mot välfärden som i sitt betänkande år 2017 gjorde en genomgång av brottsanmälningar från Skatteverket under perioden juni 2013–2015 som var hänförliga till utbetalningar i samband med rot- och rutavdrag. Det rörde sig om 260 anmälningar med ett totalt anmält belopp om 80 miljoner kronor. Utredningen bedömde att i princip hela det anmälda beloppet fick anses avse kvalificerad välfärdsbrottslighet. Utredningen anförde att det förekommer både tillvägagångssätt där en utförare i samråd med köparen lägger till vissa materialkostnader som arbetskostnad och sådana mer beräknande och organiserade tillvägagångssätt som innebär att arbete t.ex. aldrig har utförts hos någon köpare och att osanna fakturor därför upprättats för att förmå Skatteverket att göra en felaktig utbetalning.

Förslagsställaren uppger att flera av de tjänster som kan ge rätt till skattereduktion är hänförliga till verksamheter som i olika sammanhang bedömts vara riskbranscher för arbetslivskriminalitet. I fråga om rotarbeten och installation av grön teknik rör det sig om verksamhet som vanligtvis utförs av företag inom byggbranschen. Rutarbeten av flera olika slag kan också hänföras till verksamheter inom riskbranscher, t.ex. städarbeten (städbranschen) och flyttjänster (transportbranschen). Vidare handlar det ofta om små företag. Av det totalt utbetalda beloppet till utförare 2022 var det 34,3 procent som betalades ut till aktiebolag med en lönesumma om 1–5 miljoner kronor. Skatteverket har i en rapport 2020, Svarta arbetsinkomster: beräkningar baserade på Skatteverkets revisioner avseende inkomstären 2010 till 2016, bedömt att den kategorin företag stod för 43 procent av de oredovisade inkomsterna.

I vissa avseenden finns sämre möjligheter för myndigheterna att utöva tillsyn och genomföra kontroller avseende verksamhet som utför rot- och rutarbeten än i fråga om annan verksamhet. Bland annat kan det vara svårt att lokalisera var arbetet utförs, exempelvis vad gäller städbranschen, men även för att många tjänster utförs i köparnas bostäder. Det medför generellt sett att möjligheterna för myndigheterna att göra kontrollbesök är små. När det gäller byggarbetsplatser omfattar regelverket för personalliggare, som innebär en särskild möjlighet för Skatteverket att genomföra kontroller på plats, inte byggarbeten som utförs i privata bostäder. De begränsade möjligheterna till kontroll på plats av rot- och rutarbeten medför att det inte finns en sådan preventiv effekt avseende arbetslivskriminalitet som möjligheten till sådana kontroller på andra arbetsplatser i verksamhetslokaler kan ha. Det innebär en ökad risk för skatteundandragande och annan arbetslivskriminalitet.

Det är viktigt att bestämmelserna om personalliggare och kontrollbesök är utformade så att deras syfte, dvs. att minska förekomsten av svartarbete och skattefusk, kan uppfyllas på ett så effektivt sätt som möjligt. Skatteverket får enligt dagens regelverk vid ett kontrollbesök enbart vidta åtgärder som direkt syftar till att kontrollera att dokumentationsskyldigheten när det gäller personalliggare efterlevs. För att Skatteverket ska kunna vidta ytterligare åtgärder

vid besöket behöver myndigheten fatta beslut om begränsad revision. Utan ett sådant beslut saknar Skatteverket befogenhet att ställa några andra frågor till den som beslutet om kontrollbesök avser, eller till personer som utför eller kan antas utföra arbete, än frågor som direkt har en koppling till den omedelbara kontrollen av att skyldigheten att föra personalliggare efterlevs. När det gäller granskning av personalliggaren får Skatteverket vid ett kontrollbesök endast granska uppgifter i personalliggaren som avser den aktuella tiden för kontrollbesöket. Skatteverket får alltså inte granska uppgifter bakåt i tiden.

Syftet med kontrollavgifterna är att fungera som påtryckningsmedel för näringsidkare att föra personalliggare på ett korrekt sätt. För att systemet ska vara enkelt och lätthanterligt tas kontrollavgift ut med fasta belopp, dvs. det görs inte någon differentiering utifrån t.ex. företagets storlek. Senast avgifterna justerades var 2016 och förslagsställaren anser därför att det är befogat att höja avgifterna för att de bättre ska spegla dagens penningvärde och behålla sin preventiva effekt.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår mot vilken bakgrund förslagen lämnas och vilket syfte de avser uppfylla. Beskrivningen är tillräckligt tydlig.

Regelrådet bedömer att redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren uppger att om ingen reglering kommer till stånd kommer de risker och problem som finns idag att kvarstå. Skatteverket kommer fortsatt att sakna relevant information och metoder för att effektivisera kontroller av riskbranscher.

Skattereduktion för hushållsarbete och installation av grön teknik

Förslagsställaren uppger att ett alternativ till att endast ange om en underentreprenör har anlitas är att kräva att företagen lämnar närmare uppgifter om vilken underentreprenör som har anlitas. Detta alternativ bedöms dock alltför betungande för företagen och särskilt när nyttan med uppgifterna är oklar. En annan alternativ åtgärd är att begränsa vilka arbetskostnader som kan omfattas av en begäran om utbetalning till att endast avse arbete som utförts av anställda hos det företag som begär utbetalning. Om underentreprenörer anlitas skulle dessa behöva lämna in en egen begäran om utbetalning. Detta skulle dock bli alltför komplicerat och bedöms därför inte vara någon lämplig lösning.

Elektroniska personalliggare

Om utredningens förslag om att en elektronisk personalliggare ska vara utformad på så sätt att uppgifter kan överföras elektroniskt till Skatteverket inte genomförs, kommer kontrollen av elektroniska personalliggare fortsatt att brista i effektivitet. Det kommer fortfarande finnas en risk för manipulation av manuella personalliggare. Förslagsställaren uppger vidare att det saknas alternativa åtgärder, annat än att åtgärden inte införs. Utredningen anser inte heller att det finns några relevanta alternativa åtgärder till utredningens förslag om krav på elektroniska personalliggare. Om förslaget genomförs, skulle det kunna vara ett alternativ att ge Skatteverket i uppdrag att ta fram och tillhandahålla en kostnadsfri elektronisk personalliggare, t.ex. i app-format. Utredningen bedömer dock att detta inte är lämpligt, framför allt då det skulle innebära en inskränkning i den fria konkurrensen (se avsnitt 13.7.3).

Ett alternativ till att ge Skatteverket ökade möjligheter att ställa frågor vid kontrollbesök är att genomföra fler begränsade revisioner. Detta är dock resurskrävande för Skatteverket och

förenat med särskilda formella krav. Ett av syftena med utredningens förslag är vidare att undvika att företag behöver bli föremål för revision i onödan och en sådan lösning skulle få en motsatt effekt.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren presenterar vilka olika alternativ som övervägts och förklarar varför man valt att gå vidare med de föreslagna lösningarna. Det framgår även att åtgärderna bedöms nödvändiga för att förhindra ökat fusk inom särskilda branscher. Beskrivningen är tillräckligt tydlig.

Regelrådet bedömer att redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen lösning kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren uppger att förslagen inte bedöms ha någon påverkan på de åtaganden som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Regelrådet ser inget skäl att ifrågasätta förslagsställarens bedömning.

Regelrådet bedömer att redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagen som rör regelverket för skattereduktion för hushållsarbete och installation av grön teknik förslås träda i kraft den 1 juli 2025. Hänsyn har då tagits till eventuell utvecklingstid för Skatteverket och för programleverantörer som behöver göra uppdateringar av sin programvara.

De föreslagna bestämmelserna om krav på elektronisk personalliggare, överföring av uppgifter i personalliggaren, uppgift om annan arbetsgivare, kontrollbesök, kontrollavgiftens storlek och Skatteverkets rätt att meddela verkställighetsföreskrifter ska träda i kraft den 1 juli 2025. Övriga bestämmelser som rör personalliggare ska träda i kraft den 1 januari 2026. I avsnitt 19 beskrivs vilka förberedande åtgärder som behövs för respektive delförslag.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår varför förslagsställaren valt de aktuella tidpunkterna för ikraftträdande och vilka förberedande åtgärder som behövs för respektive delförslag. Det framgår vidare att förslaget om höjda kontrollavgifter kommer att medföra att Skatteverket behöver anpassa information och stödmaterial.

Regelrådet bedömer att redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Skattereduktion för hushållsarbete och installation av grön teknik

Utredningens förslag att en begäran om utbetalning som avser hushållsarbete eller installation av grön teknik ska innehålla uppgifter om huruvida underentreprenörer eller bemanningsföretag har eller inte har anlitats för arbetet påverkar alla de företag som tillhandahåller sådana tjänster. Enligt statistik från Skatteverket fick sammanlagt cirka

109 000 utförare en eller flera utbetalningar avseende skattereduktion för hushållsarbete under 2023. När det gäller installation av grön teknik är motsvarande siffra cirka 8 000 utförare för 2023. De flesta utförare är relativt små företag. Av det totalt utbetalda beloppet till utförare av hushållsarbete 2023 var det 35 procent som betalades ut till aktiebolag med en lönesumma om 1–5 miljoner kronor. 10,5 procent av det utbetalda beloppet betalades ut till aktiebolag med en lönesumma om 500 000 kronor–1 miljoner kronor och 11,7 procent till aktiebolag med en lönesumma om 5–10 miljoner kronor.

Förslaget om tredjemansföreläggande berör företag som har lämnat in en begäran om utbetalning där felaktigheter upptäcks genom ett tredjemansföreläggande. Förslaget kommer i övrigt att ha en påverkan på de företag som faktiskt blir föremål för ett föreläggande från Skatteverket. Det kan t.ex. röra sig om banker eller leverantörer av byggmaterial.

Elektroniska personalliggare

Förslagen som rör elektroniska personalliggare påverkar inledningsvis de företag som utvecklar och tillhandahåller elektroniska personalliggare på så sätt att personalliggarna kan behöva utvecklas för att uppfylla kravet på att en elektronisk personalliggare ska vara utformad på så sätt att uppgifter i den kan överföras elektroniskt till Skatteverket i det format och på det sätt som Skatteverket föreskriver. Utredningen bedömer dock att det inte rör sig om några tekniskt avancerade krav. Utredningens förslag berör även de företag som använder en elektronisk personalliggare. Utredningen bedömer dock att konsekvenserna för dessa företag är begränsade.

Förslaget om krav på elektroniska personalliggare för alla verksamheter som omfattas av bestämmelserna om personalliggare ska gälla för den som bedriver byggverksamhet, restaurangverksamhet, fordonsserviceverksamhet, livsmedels- och tobaksgrossistverksamhet, kropps- och skönhetsvårdsverksamhet eller tvätteriverksamhet. Förslagsställaren uppger att det inte finns någon statistik över hur många verksamheter som omfattas av kravet på att föra personalliggare. En uppskattning av antal företag har därför gjorts utifrån statistik från Statistikmyndigheten SCB om hur många företag som bedriver verksamhet som avser relevanta SNI-koder (läs mer på s. 368-371). Sammantaget bedömer förslagsställaren att cirka 25 000 företag kommer att omfattas av kravet på att föra elektronisk personalliggare. Det saknas statistik över hur många näringsidkare som i dag för manuell respektive elektronisk personalliggare. Skatteverkets uppskattning är att cirka 85 procent för en manuell personalliggare. De branschorganisationer som utredningen har varit i kontakt med bedömer att andelen elektroniska personalliggare är högre. Det varierar dock mellan bransch och beroende på företagets storlek. Utredningen anser att det kan uppskattas att cirka 80 procent av företagen har en manuell personalliggare. Av 25 000 företag är det därmed 20 000 företag som behöver införskaffa en elektronisk personalliggare. Majoriteten av företagen inom de aktuella SNI-koderna har färre än 10 anställda (cirka 82 procent). Som nämnts är det vanligare att elektroniska personalliggare redan förekommer hos större företag med många anställda. Förslaget kan därför antas framför allt komma att påverka små företag.

Förslaget om effektivare kontrollbesök påverkar företag som omfattas av regelverket för personalliggare och som blir föremål för kontrollbesök.

Företag som omfattas av krav på personalliggare och som har inhyrd personal kommer att påverkas av förslaget om att uppgifter om inhyrda personers arbetsgivare ska anges i personalliggaren.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår för respektive förslag vilka företag som kan komma att påverkas av förslagen, särskilt vad gäller bransch och storlek. Det finns även en uppskattning av hur många företag som kan komma att beröras av respektive förslag.

Regelrådet bedömer att redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Skattereduktion för hushållsarbete och installation av grön teknik

Under 2023 fattade Skatteverket cirka 6,97 miljoner beslut om utbetalning eller inte utbetalning avseende skattereduktion för hushållsarbete eller installation av grön teknik. Detta bör i stort sett motsvara det antalet gånger som utbetalning begärdes hos Skatteverket för samma period. Enligt dagens bestämmelser ska företag som huvudregel, för varje sådan begäran, lämna uppgifter om vad hushållsarbetet respektive installationen av grön teknik har avsett och antalet arbetade timmar. Det krävs alltså redan i dag att den som lämnar in en begäran har kunskap om huruvida underentreprenörer eller bemanningsföretag har anlåtits för arbetet. Någon tidsåtgång för att hämta in dessa uppgifter behöver därför inte beaktas, utan den ökade administrativa kostnaden kan beräknas enbart utifrån den tid som det rent faktiskt tar att lämna de aktuella uppgifterna. De tillkommande uppgifterna bör kunna lämnas genom att två kryssrutor (ja eller nej avseende en fråga om underentreprenörer respektive en fråga om bemanningsföretag) fylls i. Många företag, inte minst mindre, kan antas aldrig anlita en underentreprenör eller ett bemanningsföretag, vilket medför att de alltid kommer att lämna samma uppgift. Tidsåtgången för att lämna uppgifterna bör i dessa fall vara försumbar. Utredningen bedömer att uppgiftslämnandet i snitt kan beräknas ta högst tio sekunder per begäran. Timkostnaden för en ekonomiassistent kan uppskattas till cirka 262 kronor inklusive arbetsgivaravgifter och semestertillägg. Den ökade kostnaden per begäran kan då beräknas till cirka 0,73 kronor ($[262/3600] \times 10$). Kostnaden för en utförare per år beror givetvis på antalet gånger som det företaget begär utbetalning. Mindre företag kan i regel antas begära utbetalning färre antal gånger än större företag. Även om de flesta utförare är relativt små företag bedöms påverkan på dessa därför ändå i stort, sett till varje företag för sig, som kostnadsmässigt begränsad. Utifrån uppgifter om det sammanlagda antalet gånger en begäran om utbetalning lämnades in under 2023, från alla utförare av hushållsarbete och installation av grön teknik, kan kostnaden beräknas uppgå till cirka 5,1 miljoner kronor.

Avseende förslaget om tredjemansföreläggande uppger förslagsställaren att det inte går att bedöma på förhand i vilken utsträckning detta kommer att ske då det beror på i vilken omfattning som Skatteverket väljer att använda sig av det aktuella verktyget. Utredningen bedömer dock att den ökade administration som detta kan medföra för det aktuella företaget i regel bör vara begränsad samt, mot bakgrund av syftet med åtgärden, får anses godtagbar.

Elektroniska personalliggare

Förslagen om elektroniska personalliggare uppges inte innebära några tekniskt avancerade krav och bör därför inte medföra några betydande kostnader för de företag som utvecklar och uppdaterar redan befintliga elektroniska personalliggare. Utredningen har från ett sådant företag fått en uppskattad kostnad om 100 000 kronor för att utveckla befintlig produkt så att den uppfyller de nya kraven. För företag som använder sig av elektroniska personalliggare bör nödvändiga tekniska uppdateringar kunna ske inom ramen för sedvanliga programvaruuppdateringar och bör inte påverka priset på personalliggaren i någon större

utsträckning. Förslaget bedöms därför endast ha små ekonomiska konsekvenser för dessa företag.

Avseende förslaget om att införa ett krav på elektroniska personalliggare uppges att samtliga berörda företag redan i dag har administrativa kostnader för att föra personalliggare. När personalliggare infördes i kropps- och skönhetsvårdsverksamhet, livsmedels- och tobaksgrossistverksamhet samt fordonsserviceverksamhet beräknades kostnaden för ett mindre företag med färre än tio anställda uppgå till 2 200 kronor per år. Beräkningen baserades på en uppskattning som tidigare gjorts för restaurangbranschen. För företag med 10 eller fler anställda uppskattades kostnaden till cirka 9 025 kronor per år.

Beräkningarna har utgått från att näringsidkarna använder den manuella personalliggare som Skatteverket tillhandahåller kostnadsfritt. Kostnaden för en elektronisk personalliggare är alltså högre. Det finns olika alternativ för elektroniska personalliggare på marknaden. Ett företag kan välja att införskaffa en personalliggare för en engångskostnad. Enligt utredningens egna undersökningar uppgår kostnaden för en personalliggare för upp till 200 anställda till mellan cirka 8 500 kronor och 12 500 kronor, bl.a. beroende på hur avancerade tekniska funktioner personalliggaren har. Ett företag kan även välja att ha en löpande månadskostnad för personalliggaren med låg eller ingen anskaffningsavgift. Månadskostnaden beror då på antalet användare, och uppgår till mellan cirka 80–150 kronor per användare och månad. Priset per användare påverkas ofta av antalet användare, dvs. ju fler användare desto lägre pris. De olika alternativen ger företagen möjlighet att skaffa en elektronisk personalliggare som passar företaget och dess ekonomiska förutsättningar bäst.

Utredningen föreslår krav på att en elektronisk personalliggare ska vara utformad på så sätt att uppgifter i den kan överföras elektroniskt till Skatteverket i ett visst format och på ett visst sätt. Utredningen bedömer att dessa kommer att ha en marginell påverkan på kostnaden för personalliggare, men det kan inte uteslutas att priset kan öka. Ett krav på elektroniska personalliggare medför dock att betydligt fler företag kommer att behöva använda sig av tjänsterna. Fler användare ger en lägre utvecklingskostnad per användare, vilket i sin tur bör leda till lägre priser för företagen. Som en positiv effekt för företagen kan dock beaktas att tiden för att föra en elektronisk personalliggare ofta är försumbar. Vidare kan systemet i många fall även användas till annat administrativt arbete, vilket också kan medföra att kostnaderna hålls nere. Sammantaget bedömer utredningen att den totala kostnaden för de 20 000 företag som beräknas vara berörda kan uppskattas uppgå till 200 miljoner kronor.

Förslaget om effektivare kontrollbesök kommer sannolikt att påverka företag som omfattas av regelverket för personalliggare genom att ett kontrollbesök kan komma att ta något längre tid för Skatteverket att genomföra. Det uppges även att det kan vara positivt för företagen att eventuella oklarheter kan redas ut på plats i stället för att det leder till vidare utredning eller revision. Förslagsställaren uppger att det är svårt att uppskatta den ökade kostnaden eftersom det är oklart hur många företag som kommer bli föremål för kontrollbesök samt i vilken utsträckning Skatteverket kommer att utnyttja de aktuella befogenheterna. Förslagsställaren uppskattar dock den ökade tidsåtgången till i genomsnitt tio minuter för alla företag. En uppskattning av 18 000 kontrollbesök per år innebär att den totala ökade tidsåtgången kan beräknas till 180 000 minuter, dvs. 3 000 timmar. Åtgärderna kan antas kräva att en representant för det kontrollerade företaget, exempelvis en arbetsledare, vid ett kontrollbesök behöver ta mer tid från det ordinarie arbetet än vad som krävs vid ett kontrollbesök i dag. Timkostnaden för en arbetsledare i byggbranschen kan uppskattas till cirka 420 kronor inklusive arbetsgivaravgifter och semesterlägg. Den ökade kostnaden per

kontrollbesök för ett företag kan då beräknas till cirka 70 kronor. Sammanlagt för alla berörda företag rör det sig om en kostnad på (70 x 18 000) 1 260 000 kronor.

För ett företag som omfattas av kravet på personalliggare och har inhyrd personal bedöms den ökade administrationen vara mycket begränsad, då det rör sig om uppgifter som enbart behöver läggas in vid ett tillfälle, dvs. när den inhyrda personen för första gången är verksam. Förslagsställaren uppger att det är svårt att uppskatta kostnaden eftersom det saknas statistik eller andra uppgifter om hur många företag som omfattas av krav på personalliggare och har inhyrd personal.

Förslaget om att kontrollavgifterna ska höjas påverkar företag i den mån de inte uppfyller de krav som ställs på att föra personalliggare. Det framgår att flera branschorganisationer kritiserat kontrollavgifterna eftersom de anser att avgifterna drabbar skötsamma företag som gör misstag utan att det finns skäl att misstänka att det rör sig om skatteundandragande. Utredningen menar att kontrollavgiften tillsammans med risken för kontroll utgör incitament för näringsidkare att uppfylla dokumentationsskyldigheten och att det är nödvändigt med en sanktion för att regelverket avseende personalliggare ska fungera effektivt.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår hur de olika förslagen kan komma att påverka berörda företags verksamheter och vilka kostnader de kan innebära. Vad gäller förslaget om tredjemansföreläggande är Regelrådets uppfattning att förslagsställaren hade kunnat ta med någon form av scenarioräkningar med uppskattningar av tidsåtgång och kostnader för att tydliggöra vilka konsekvenser åtgärden skulle kunna få. Detta skulle förbättra förståelsen för förslagets effekter, även om det i dagsläget är okänt i vilken utsträckning åtgärden kommer att användas. I övrigt bedömer Regelrådet att förslagsställaren beskriver konsekvenserna av respektive förslag tillräckligt väl för att det ska gå att få en uppfattning om förslagets påverkan, även om det inte alltid går att kvantifiera kostnaderna för respektive förslag.

Regelrådet bedömer att redovisningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren uppger att förslagen syftar till att öka effektiviteten i Skatteverkets kontrollverksamhet, vilket förväntas främja sund konkurrens och motverka svartarbete.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår på vilket sätt förslagen skulle främja konkurrensförhållandena för seriösa företag, även om förslagsställaren inte beskriver detta närmare.

Regelrådet bedömer att redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I förslaget anges inget om regleringens påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådet bedömer att det inte finns något som uppenbart talar för att förslaget skulle medföra en påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådet bedömer, med hänsyn till förutsättningarna i ärendet, avsaknaden av information om regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren uppger att många av de företag som berörs är små företag och resonerar kring vilken påverkan de olika förslagen kan få för dessa företag. Förslagen uppges inte medföra så stora effekter att några särskilda hänsyn behöver tas till små företag, i vissa fall förväntas de snarare bli mindre betungande för små företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns resonemang kring hur de olika förslagen påverkar små företag i förhållande till större företag. Beskrivningen är tillräckligt tydlig.

Regelrådet bedömer att redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 4 december 2024.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Katarina Kjellström



Anna-Lena Bohm
Ordförande



Katarina Kjellström
Föredragande